

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji

13. septembar - 26. septembar 2024. godine

Sloboda izražavanja

Pretnje smrću naučniku ne prestaju

Aleksandru Matkoviću, naučnom saradniku Ekonomskog instituta, ne prestaju da stižu pretnje smrću nakon kolumne o litijumu koju je napisao za dnevni list Danas. Pretnje su se umnožile nakon što se njegovo ime pojavilo na listi “ekoloških terorista” koju je sačinilo fantomsko udruženje Kopaćemo. Poslednja u nizu pretnji stigla je početkom septembra. Matković kaže da mu je do sada stiglo preko 30 pretnji, a i dalje niko nije odgovarao za ugrožavanje bezbednosti ovog naučnika.

Pretnje novinaru Bujanovačkih

Nepoznata osoba pretila je na facebook-u novinaru Bujanovačkih Nikoli Stevanoviću. Iz Nezavisnog društva novinara Srbije (NUNS) saopštili su da “nadležne institucije i dalje ne čine dovoljno kako bi stvorile bezbedno okruženje za rad novinara a nekažnjavanje pretnji i odbacivanje prijava samo može ohrabriti dalje delovanje onih koji žele da učutkaju novinare.” Dodaju da su pretnje rezultat kampanje koja se vodi protiv novinara/ki koji kritikuju vlast. Takve kampanje su poslednjih godina u Srbiji sve opasnije, a započinju ih najviši funkcioneri/ke vlasti, da bi potom u organizovanu hajku krenuli i pro-režimski tabloidi i mediji. Ovakve kampanje podstiču nepoznate osobe da prete, a neretko i napadaju sve one koji se nađu na meti vlasti.

Targetiranje novinarke Kurira

Na društvenim mrežama stranice “Dijabetes revolucija” objavljene su fotografije novinarke Kurira Jelene S. Spasić sa spornim opisom. Iz “Dijabetes revolucije” nezadovoljni su izveštavanjem ovog tabloida o lekovima za osobe sa dijabetesom, za koje tvrde da je netačno. Ukoliko izveštavanje ovog tabloida nije istinito i zasnovano na činjenicama trebalo bi da se koriste pravni mehanizmi reakcije, bez direktnog obeležavanja novinara i novinarki.

Usvojen deo tužbe protiv Vidojkovića

Deo tužbe gradonačelnika Aleksandra Šapića protiv novinara i pisca Marka Vidojkovića usvojen je odlukom suda. Šapić je tužio Vidojkovića nekoliko puta, a ova tužba odnosi se na Vidojkovićev autorski tekst objavljen na portalu Buka, za koji Šapić tvrdi da mu je izazvao duševne bolove. Sud je usvojio deo tužbenog zahteva koji se odnosi na narušavanje poslovnog ugleda, te se tuženom naređuje da isplati kaznu od visini od 70.000 dinara dok je zahtev u vezi sa narušenim duševnim mirom, urušavanjem ugleda i časti odbijen. Ovo je još jedan u nizu sporova koje gradonačelnik Beograda vodi protiv novinara/ki i medija koji pišu o njegovom radu i aferama. Način na koji je Šapić izabrao da odgovori su SLAPP tužbe čiji je cilj sprečavanje kritičkog izveštavanja o njegovim aktivnostima kao javnog funkcionera.

Sloboda okupljanja

Presuda protiv aktivistkinje

Prekršajni sud novčano je kaznio aktivistkinju Isidoru Čeketić iz Novog Sada zbog navodnog vređanja službenog lica u vršenju dužnosti. Presuda se odnosi na proteste protiv krčenja šume na Šodrošu tokom 2022. godine, kada je u više navrata došlo do sukoba sa policijom. Policajka koja je okrivila aktivistkinju za vređanje nije se ni jednom pojavila na sudu. Takođe, u obzir nije uzeta ni činjenica da je policajka nanela lakše telesne povrede aktivistkinji, što su pokazali i lekarski nalazi. Ovo je druga presuda protiv aktivista/kinja u Novom Sadu doneta u proteklih mesec dana, a kojom se kažnjavaju učesnici/e različitih protesta čime se šalje jasna poruka da je javno izražavanje mišljenja i učešće u protestnim akcijama kažnjivo.

Prekinut skup neformalne grupe građana/ki

Nekoliko osoba pokušalo je da prekine skup neformalne grupe "Mirijevo zeleno i zdravo". Grupa građana/ki okupila se kako bi razgovarali o Planu detaljne regulacije, kojim se predviđa seča 66 hektara šume zbog izgradnje stambeno-poslovnih objekata. Osobe koje su se predstavile kao vlasnici parcela na kojima je seča planirana, pokušale su da prekinu skup, te je na kraju policija morala da reaguje.

Sloboda udruživanja

Grupa stranih državljana upala u prostorije Udruženja Krokodil

Grupa muškaraca upala je u prostorije Udruženja Krokodil 20. septembra i tom prilikom skinuli su zastavu Ukrajine koja je okačena na terasi prostorija udruženja. Dve nedelje ranije, dva ruska državljana, koja su uklonila ukrajinsku zastavu, uklonili su i palestinsku zastavu iz Krokodilovog centra. Ovaj najnoviji upad desio se dok su zaposleni/e udruženja bili u kancelarijama. Nakon upada huligana, zaposleni su pozvali policiju čiji službenici nisu napravili ni zapisnik nemilog događaja. Kome onda mogu da se obrate aktivisti/kinje i novinari/ke ako ih ni policija ne štiti? U čijem interesu rade i koga štite službenici reda i mira - ugrožene građane/ke ili huligane? Upad u prostorije tokom radnog vremena pored toga što onemogućava nesmetan rad udruženja, direktna je i pretnja po bezbednost zaposlenih u civilnom sektoru - sektoru koji je u Srbiji izložen stalnom zastrašivanju i koji deluje u sve težim uslovima stalnog sužavanja osnovnih građanskih sloboda.

Huligani napali studente/kinje

Studenti i studentkinje grupe STAV (Studenti protiv autoritarne vlasti) napadnuti su ispred Rektorata u Novom Sadu, kada je grupa od oko tridesetak maskiranih muškaraca bacila neidentifikovanu eksplozivnu napravu na studente/kinje, a potom su i direktno fizički nasrnuli na njih. U direktnom koškanju lakše su povređeni studentkinja Mila Pajić i student Srđan Đurić. Mladi iz grupe STAV bili su ispred zgrade Rektorata u nameri da spreče glasanje za studentski parlament, koje se protivno pravilniku Filozofskog fakulteta, po 6. put pokušava održati na Rektoratu. Na izbornom listiću se nalazi samo jedna lista, čiji su članovi/ice zaposleni u Skupštini Vojvodine. Maskirani muškarci su se nakon napada na studente/kinje, zatvorili u zgradu Rektorata, gde su navodno obezbeđivali konferenciju koja se zapravo nije ni dešavala u tom trenutku. Ispostavilo se da zapravo obezbeđuju one koji su izašli na nelegitimno glasanje. Rektor novosadskog Univerziteta se nije oglašavao da li je on unajmio privatno obezbeđenje. Policija nije identifikovala muškarce na licu mesta, ali jeste studente/kinje koji brane autonomiju Filozofskog fakulteta. Dan nakon nasilničkog ponašanja huligana, tužilaštvo je pokrenulo istragu, a studenti su najavili da će podneti krivičnu prijavu protiv Ognjena Dopuđa, koji je direktor Fonda Evropskih poslova AP Vojvodine i koji je angažovan u nekoliko drugih pokrajinskih tela, a za koga se ispostavilo da je predvodio grupu koja je nasrnula na predstavnike/ce STAV-a. Količina nasilja koja se sprovodi i koja prolazi nekažnjeno u društvu pokazatelj su ozbiljnog nedostatka institucionalne odgovornosti. Prethodnih nedelja iz Novog Sada dolaze vesti o novčanom kažnjavanju aktivistkinja koje su prošle godine učestvovala u protestima protiv nasilja i protiv seče šuma, sada su mladi aktivisti i aktivistkinje direktno napadnuti eksplozivnim napravama, a nadležni uporno odbijaju da procesuiraju one koji zapravo krše zakone. Svi koji slobodno misle i koji javno izražavaju svoje stavove su postali meta.